

Innst. 70 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:113 S (2015–2016)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Iselin Nybø, Abid Q. Raja og Sveinung Rotevatn om personvern for barn og ungdom

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Iselin Nybø, Abid Q. Raja og Sveinung Rotevatn fremmet 17. juni 2016 følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen opprette en personvernkomisjon for barn og unge.
2. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbud mot kameraovervåking i undervisningstiden på skoler og i barnehager.
3. Stortinget ber regjeringen utarbeide internkontrollrutiner spesielt tilpasset skoler og barnehager, slik at de lettere kan oppfylle personopplysningsloven og -forskriftens plikter.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lise Wiik, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til at det for tiden

pågår et arbeid i departementene med å forberede innlemmelse i EØS-avtalen av EUs personvernforordning og gjennomføring av forordningen i norsk rett. I forordningen fremheves det at behandling av barns personopplysninger krever særlig beskyttelse, og forordningen inneholder flere bestemmelser for å ivareta dette. Komiteen mener det er naturlig å undergi de konkrete forslagene i representantforslaget en nærmere vurdering i forbindelse med at det fremlegges forslag om gjennomføring av EUs personvernforordning i norsk rett. Komiteen viser til at forordningen ble vedtatt i EU våren 2016 og tar til å gjelde i EU i mai 2018. Komiteen er videre kjent med at det jobbes for at de norske reglene som gjennomfører forordningen, skal kunne tre i kraft fra samme tidspunkt.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at det er viktig å ivareta barns rett til privatliv i familien, i barnehager og på skoler. Den teknologiske utviklingen i samfunnet og bruk av ny teknologi reiser særlige problemstillinger for barns personvern, og problemstillingene forsterkes i takt med den teknologiske utviklingen.

Komiteen viser til at da Justis- og beredskapsdepartementet gjennomførte en etterkontroll av personopplysningsloven i 2012, ble det innført en egen bestemmelse i personopplysningsloven § 11 som slår fast at personopplysninger som gjelder barn, ikke skal behandles på en måte som er uansvarlig, av hensyn til barnas beste. Personopplysningsloven hadde før denne endringen ingen egne regler om behandling av mindreåriges personvern særlig forbundet med alder, erfaringsgrunnlag og bruk av ny teknologi, jf. Prop. 47 L (2011–2012) punkt 5.6 side 17.

Komiteen viser til at det knytter seg problemstillinger til voksnes holdninger til å offentliggjøre opplysninger og bilder av mindreårige, og at man i

økende grad ser eksempler på at de mest alvorlige krenkelser av barns personvern begås av voksne.

Komiteen viser til at etter personopplysningsloven hører det under Datatilsynets ansvarsområde å føre tilsyn med at personopplysningsregelverket overholdes, samt å gi råd og veiledning om personvern. Barn og unges personvern er et område Datatilsynet har fokusert særskilt på. På Datatilsynets nettsider, under temasiden for barn, unge og skole, finnes det en betydelig mengde veiledningsmateriale om blant annet bruk av bilder av barn på nett, kameraovervåking på skoler, bruk av læringsplattformer, sjekkliste for behandling av personopplysninger i skole og barnehage og barns bruk av sosiale medier. I juni 2014 publiserte Datatilsynet en egen rapport om personvern i skoler og barnehager hvor det pekes på sentrale utfordringer på området.

Komiteen viser til at det for tiden pågår et arbeid i departementene med å forberede innlemmelse i EØS-avtalen av EUs personvernforordning og gjennomføringen av forordningen i norsk rett. I forordningen fremheves det at behandlingen av barns personopplysninger krever særlig beskyttelse, og at forordningen inneholder flere bestemmelser for å ivareta dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det kan være naturlig å undergi de konkrete forslagene i representantforslaget en nærmere vurdering i forbindelse med at det fremlegges forslag om gjennomføringen av EUs personvernforordning i norsk rett.

Flertallet mener på denne bakgrunn at forslaget vedlegges protokollen.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det samtidig er fremmet et forslag om å opprette en personvernkommissjon for justissektoren, jf. Dokument 8:94 S (2015–2016). Dette flertallet mener det kan være naturlig å se foreliggende representantforslag og nevnte representantforslag under ett, og viser derfor til merknader i nevnte forslag.

Dette flertallet viser til at det i Dokument 8:94 S (2015–2016) ble fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen se på om dagens personopplysningslov er tilstrekkelig til å ivareta personvern på en best mulig måte, inkludert barn og unges personvern.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at barnekonvensjonen gir barns personvern et særskilt vern.

Disse medlemmer ber om at regjeringen gjør en vurdering av, og kommer tilbake med forslag om, regulering av muligheten til å publisere barns helseopplysninger i sosiale medier, når delingen ikke skjer på bakgrunn av journalistiske formål.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en vurdering av, og å komme tilbake med forslag om, regulering av muligheten til å publisere barns helseopplysninger i sosiale medier, når delingen ikke skjer på bakgrunn av journalistiske formål.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet støtter forslagsstillernes vurdering om at det er viktig å sikre økt politisk bevissthet om temaet barn og personvern, samt grensegangene mellom personvern og andre hensyn. Det er ikke tungtveiende årsaker til å la være å opprette en personvernkommissjon for barn og unge kun fordi en EU-forordning om personvern skal gjennomføres i norsk rett. Tvert imot er innføringen av denne forordningen noe som kommisjonen kan ta med i sine vurderinger. Dette medlem er derfor enig med forslagsstillerne i behovet for å utrede temaet nærmere, og at en kommisjon kan være en god begynnelse.

Dette medlem støtter derfor forslag 1, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette en personvernkommissjon for barn og unge.»

Dette medlem viser til at Datatilsynet har kalt praksisen med kameraovervåking i skolen for problematisk. Dette medlem deler Datatilsynets vurdering om at det skal mye til for å kunne tillate å overvåke elever – som i samfunnet ellers. Dette medlem vil understreke at en generell overvåking, slik den har utviklet seg på mange skoler, uten regler for lagring, er en sterk inngripen. Selv om overvåking kan ha en preventiv effekt, for eksempel når det gjelder mobbing eller hærverk, så vil det også kunne påvirke elevenes adferd og virke begrensende på en måte som ikke er positiv. Bruk av kamera kan i noen tilfeller ha en nytteverdi i skolen, for eksempel dersom en filmer effekten av ulike pedagogiske tiltak. Slik filming må imidlertid være kjent, regulert og må kun skje periodevis. Kameraovervåking kan også misbrukes som en billig løsning for skolen for å overvåke situasjonen i skolegården istedenfor å bruke personellressurser til å passe på og snakke med elevene. Alt dette tilsier at det er behov for å ha en restriktiv praksis, og at spørsmålene bør utredes nærmere.

Dette medlem ønsker imidlertid ikke å foregripe lovprosessen og vil derfor ikke støtte forslag 2

eller 3. Dette medlem fremmer i stedet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Justis- og beredskapsdepartementet sender ut et rundskriv som innskjerper praksis med kameraovervåkning ved skolene i tråd med Datatilsynets vurderinger.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjøre en vurdering av, og å komme tilbake med forslag om, regulering av muligheten til å publisere barns helseopplysninger i sosiale medier, når delingen ikke skjer på bakgrunn av journalistiske formål.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen opprette en personvernkommisjon for barn og unge.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for at Justis- og beredskapsdepartementet sender ut et rundskriv som innskjerper praksis med kameraovervåkning ved skolene i tråd med Datatilsynets vurderinger.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:113 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Iselin Nybø, Abid Q. Raja og Sveinung Rotevatn om personvern for barn og ungdom – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 15. november 2016

Hadia Tajik

leder

Ulf Leirstein

ordfører

